

Відбір команди України
на XV Міжнародну олімпіаду з лінгвістики

15 і 16 квітня 2017 р.

Розв'язки задач другого туру

1. Турецька мова

Моноджит Чаудхарі

Морфемні слів:

çocuk-	дитина
cumar-	п'ятниця
göz-	око
gün-	сонце
pazar-	неділя
şarki-	пісня
döndür- -döndü	обертання

-lem-	абстрактне поняття
-ci (після ост. гол. e або i) -cü (після ост. гол. ü)	виконувач дії
-lik- (після ост. гол. i) ¹ -luk- (після ост. гол. u) -lük- (після ост. гол. ö)	збірне поняття
-eşli	ознака (прикметник)
-mek	дія (дієслово)
-tesi	наступний день

Завдання 1. Слова утворено таким чином (подвоєна *t* перетворюється на одинарну):

Слово	«Дослівний» переклад	Переклад
gözlemci	око + абстрактне поняття + виконувач дії	спостерігач
döndürmek	обертання + дія	обертати
gündöndü	сонце + обертання	соняшник
gözlükcü	око + збірне поняття + виконувач дії	оптик
şarkıcı	пісня + виконувач дії	співак
çocukluk	дитина + збірне поняття	дитинство
gözlemek	око + абстрактне поняття + дія	спостерігати
pazar	неділя	неділя
pazartesi	неділя + наступний день	понеділок
cumartesi	п'ятниця + наступний день	субота
güneşli	сонце + ознака	сонячний

Завдання 2:

Слово	Значення	Переклад
спостереження	око + абстрактне поняття	gözlem
дитина	дитина	çocuk
співацтво	пісня + виконувач дії + збірне поняття	şarkicilik
п'ятниця	п'ятниця	cumar

¹ За аналогією до *-cü/-ci*.

Основи:

гъэбылътынэ	сховати
гъэпскІынэ	викупати
гъэпшэнэ	втомити
гъэшхэнэ	нагодувати

Інші значущі частини слів:

	Підмет	Додаток
Перша особа множини	д-	д-
Друга особа множини		ф-
Третя особа однини	и-	∅
Третя особа множини	а-	-хэ
Зворотність	—	з-
Взаємність	зэры-	—

Якщо у слові мають з'явитися водночас і префікс підмета, і префікс додатка, першим іде префікс додатка, а за ним — підмета. Якщо перший префікс закінчується на приголосний, а другий із приголосного починається, між ними вставляється -ы-.

У випадку, якщо речення описує взаємну дію, особа, що є в реченні української мови підметом, перетворюється на додаток у кабардино-черкеській мові (фактично «ми нагодуємо одне одного» звучить у цій мові як «нас одне одний нагодує»).

Завдання 1:

- 10) Він викупається.
- 11) Він нагодує вас.
- 12) Вони втомлять одне одного.

Завдання 2:

- 13) дгъэпшэнэ
- 14) зыдгъэбылътынэ
- 15) фагъэпскІынэ
- 16) зэрыгъэшхэнэхэ

Суфікс '.t' є ознакою жіночого роду. Словник іменників:

Чоловічий рід		Запис	Жіночий рід	
шарм (одн. від 'чари')	ḥk?			
раб	ḥm		ḥm.t	рабиня
вино	'irp			
ячмінь	'it			
брат	śn		śn.t	сестра
дім	pr			
			pr.t	зерно

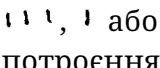
Формування множини: якщо іменник жіночого роду, '.t' замінюється на '.wt', а інакше до слова додається '.w'.

Порядок слів: чим володіють — службове слово — хто володіє. Напрямок письма — зліва направо.

Службовим словом володіння є 'n' із суфіксом '.t', якщо те, чим володіють, має жіночий рід, та суфіксом '.w', якщо те, чим володіють, має чоловічий рід і стоїть у множині (або — альтернативно — якщо і те, чим володіють, і той, хто володіє, стоять у множині).

Природу графічних елементів можна тлумачити по-різному. Тут наводимо одне з можливих тлумачень.

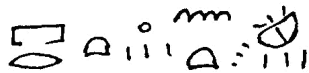
На вибір того, хто пише, символи можуть вживатися як фонетичні компоненти (позначаючи послідовності звуків відповідно до таблиці зверху) або як смислові:

	Фонетичний запис ś.
	Фонетичний запис n.
	Слово 'n.w'.
	Вказує, що символ потрібно тлумачити не лише фонетично, а як слово.
 , або потроєння символу чи його частини	Позначає множину або збірне поняття.

	Вказує на те, що слово називає чоловіка.
	Вказує на те, що слово називає жінку.
	Вказує на те, що слово має жіночий рід.
	Уточнює значення: піщинка.

Завдання:

- 1) Шарм вина (як наближення до одиниці від 'чари').
- 2) pr.w n.w ħm.w
- 3) Доми рабів.
- 4) Наприклад,

- 5) pr.t n.t 'it

Прості числівники:

1	bəy	bəkoṛi	20
2	bagu	baḱoṛi	40
3	yagi	yakoṛi	60
4	unḱi	unḱikoṛi	80
5	mənləy	mənləkoṛi ²	100
6	tuḱru	tuḱrukoṛi ³	120
7	gulḱi		140
8	tamḱi	tamḱikoṛi	160
9	tinḱi		180
10	gəlḱi		200
11	gəlmuy	gəlmukoṛi ⁴	220
12	mḱḱgəl		

Складені числівники утворюються таким чином:

- Числа від 13 до 19 записуються як $12 + \alpha$ (де α у межах від 1 до 7): після назви числа 12 (mḱḱgəl) через дефіс іде назва числа α .
- Решту чисел можна подати як $20 \times \beta + \gamma$, де $20 \times \beta$ — один із простих числівників, перелічених вище, а γ — число у межах від 1 до 19, яке записується вже відомим чином через пробіл після $20 \times \beta$.

Завдання 1:

- $4 + 7 = 11$
- $11 + 3 = 14$
- $9 + 8 = 17$
- $10 + 30 = 40$
- $55 + 18 = 73$
- $7 \times 2 = 14$
- $37 \times 3 = 111$
- $4 \times 4 = 16$
- $48 \times 2 = 96$
- $10 \times 12 = 120$
- $13 \times 13 = 169$

Завдання 2 і 3:

40	baḱoṛi
111	mənləkoṛi gəlmuy
120	tuḱrukoṛi
138	tuḱrukoṛi mḱḱgəl-tuḱru
228	gəlmukoṛi tamḱi

² За аналогією до bəkoṛi.³ За аналогією до unḱikoṛi і tamḱikoṛi.⁴ За аналогією до bəkoṛi.

Зауважимо, що у словах відбувається чергування *k/kk, p/pp, t/tt*. До того ж за винятком трьох слів *hanke, ota* та *ori* справджується таке: варіант *k, p, t* використовуємо тоді й лише тоді, коли цей приголосний розпочинає закритий склад, тобто після нього йде голосна і дві приголосних або голосна та одна приголосна, які завершують слово; інакше використовуємо *kk, pp* чи *tt*. Три винятки якраз і зумовлено тим, що раніше дані слова закінчувалися приголосною.

Крім того, усі задані форми, крім початкової форми іменників, мають однакові граматичні закінчення, за винятком форми наказового способу другої особи однини дієслів. До двох із трьох слів у цій формі ми вже «додали» закінчення *-k*. Отже, такого ж закінчення вимагає і третє слово у цій формі *roikka*, де відновлений приголосний не впливає на подвоєння. Таким чином, знайдено усі чотири слова, що раніше мали наприкінці звук *-k*.